בלק ד

א. דער דין [1] איז אַז די הפטורה פון אַ פרשה מוז זיין „מענין הפרשה", און נאָך מער — „מעין" פון דעם סיום הפרשה [2].

אַזוי אויך די שייכות פון פרשת בלק מיט איר הפטורה איז לכאורה אַ קלאָרע: אין דער הפטורה [3] ווערט דערציילט ווי דער אויבערשטער זאָגט צו אידן: „עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטים גו'" — וואָס דאָס איז דער תוכן פון פ' בלק.

עס איז אָבער מובן — ובפרט ע"פ הידוע [4], אַז מעיקרה איז די הפטורה געקומען במקום פון דער גאַנצער קריאת השויו"ט — אַז די שייכות צווישן דער הפטורה מיט דער סדרה איז ניט בלויז אין אַן איינציקן פסוק, נאָר אין איר תוכן כללי; און לויט הידוע [5] אַז דער תוכן פון אַן ענין איז מרומז אין זיין התחלה וראש, איז פאַרשטאַנדיק, אַז ס'איז דאָ אַ שייכות צווישן התחלת ההפטורה [6] — „והי' שארית יעקב בקרב עמים רבים גו' אשר לא יקוה לאיש ולא ייחל לבני אדם" — מיט (סיום) פ' בלק.

ב. די הפטורה רעדט וועגן דעם זמן פון התחלת הגאולה. ד.ה. ניט וועגן דעם זמן ווען ס'וועט שוין זיין „משיח ודאי", לאחרי ווי ער וועט פאַרענדיקן אַלע מלחמות און „אהפוך [7] אל עמים גו' לעבדו [8] שכם אחד" [9] — וואָרום אין דער הפטורה ווערט דערציילט ווי עס וועלן געפירט ווערן מלחמות מיט די עמים, אומות העולם — „והי' שארית יעקב בגוים גו' כארי' בבהמות יער גו' ורמס וטרף גו'" [10];

נאָך מער: ניט נאָר וועט אין דעם זמן המדובר בהפטורה נאָך זיין רע מבחוץ — פון אומות העולם, נאָר ס'איז נאָך פאַראַן רע מבפנים — ביי אידן גופא, ווי ער זאָגט [11], „והכרתי כשפים מידך גו' והכרתי פסיליך גו' ונתשתי אשיריך גו'"; און דער רע איז מיט אַזאַ תוקף, אַז מ'דאַרף אָנקומען צו אַ סיוע מלמעלה בכדי פון אים פטור צו ווערן, ווי דער פסוק איז מדייק: „והכרתי", „ונתשתי".

ווייל די הפטורה רעדט וועגן דעם זמן פון התחלת הגאולה, ווען עס וועלן זיין די לעצטע הכנות צו דער גאולה שלימה.

אַזוי אויך די סדרה, פ' בלק, רעדט וועגן אַן ענלעכן זמן, פאַרן אַריינקומען אין ארץ ישראל צום ערשטן מאָל; אידן

---

1) טושו"ע (ודאדה"ז) או"ח ר"ס רפד. טור ורמ"א שם סתכ"ח (ס"ח).

2) ראה ב"י לטאו"ח (ועד"ז בשו"ע אדה"ז) סרפ"ג (מתוד"ה כיון — מגילה כג, א): א"כ יהא צריך למפטיר בדסליק מיני'. וברמ"א הנ"ל (ועד"ז בשו"ע שם סרפ"ד ס"ז. שו"ע אדה"ז שם סי"ג): וכשקורין שתי פרשיות מפטירין באחרונה.

3) מיכה ו, ה.

4) אבודרהם. לבוש, ב"ח, ט"ז, ושו"ע אדה"ז ר"ס רפד.

5) ראה לקו"ש ח"ה ע' 58 הערה 12. ועוד.

6) מיכה ה, ו.

7) צפני' ג, ט.

8) כ"ה בכתוב. אבל ברמב"ם (שבהערה הבאה): „ולעבדו". וראה לקו"ש ח"ה ע' 420 בהערה. ובארוכה — בהערה שבסוף המכתב די"ג תשרי תשל"ו (לקו"ש חי"ד ע' 414).

9) ראה בכ"ז רמב"ם הל' מלכים ספי"א.

10) מיכה שם, ז-ח.

11) שם, יא-יג.

זיינען דעמאָלט שוין געווען „בערבות מואב מעבר לירדן ירחו" [12], גרייט אריינצוגיין אין א"י, בדוגמא צו דער כניסה לא"י ביי דער גאולה העתידה; ובפרט עפ"י הידוע [13] אַז אלמלא החטא, וואָלט ביי דער ערשטער כניסה לא"י געווען די גאולה שלימה.

ג. די הכנה צו דער גאולה איז, ווי ער זאָגט אין התחלת ההפטורה, „אשר לא יקוה לאיש ולא ייחל לבני אדם": כאָטש עס איז נאָך פאַר דער גאולה שלימה, פונדעסטוועגן וועט זיין דער סדר אַז מ'וועט זיך ניט דאַרפן פאַרלאָזן און ניט דאַרפן אָנקומען צו מענטשן — וואָס דאָס איז כולל אויך אידן, ווי עס שטייט [14] „ארור הגבר אשר יבטח באדם", און „אתם קרויין אדם" [15] — נאָר מ'וועט זיך פאַרלאָזן בלויז אויף דעם אויבערשטן, וכמש"נ [16] „ברוך הגבר אשר יבטח בה'".

וויבאַלד אַז דער פסוק רעדט אין דעם זמן פון התחלת הגאולה, איז מובן, אַז מיט דעם וואָס ער זאָגט „לא יקוה לאיש גו'", איז דער פסוק שולל ניט נאָר אַ הנהגה אסורה, אַ הנהגה היפך התורה — אויף וועלכער עס שטייט „ארור הגבר אשר יבטח באדם" — נאָר אפילו אַ הנהגה פון „יקוה לאיש" וואָס האָט אַן אָרט ע"פ תורה, וועט דעמאָלט אויך ניט זיין;

עס שטייט [17] דאָך „וברכך ה"א בכל אשר תעשה", און דער ספרי [18] טייטשט עס אָפּ: „יכול יהא יושב [19] ובטל ת"ל בכל אשר תעשה". ד. ה. אַז ע"פ תורה דאַרף מען מאַכן אַ כלי אין דרך הטבע [20], און „אין סומכין על הנס" [21]; און וויבאַלד אַז בדרך הטבע דאַרף מען אָנקומען „לאיש" — און אפילו צו ניט אידן להבדיל — איז דאָך אַן אָרט עפ"י תורה אויף דער הנהגה פון „יקוה לאיש".

— ס'איז ניט קיין סתירה דערפון צום אָנזאָג „ארור הגבר אשר יבטח באדם" — ווייל ווען מ'מאַכט אַ כלי טבעי, איז מען ניט בוטח אויף די דרכי הטבע („יקוה לאיש") מצד עצמם, נאָר מ'איז בוטח אויף דעם אויבערשטן, אַז ער וועט אים העלפן דורך דעם כלי ולבוש וואָס ער האָט צוגעגרייט אין דרך הטבע [22].

און אין דעם באַשטייט דער אויפטו פון דעם זמן הגאולה: דעמאָלט וועט זיין „כטל מאת ה' גו'" — „שאין בא לעולם ע"י אדם ולא יבקשו בני אדם עליו כך לא יקוה ישראל לעזרת איש כ"א לה'" [23].

[ע"ד ווי חסידות [24] טייטשט דעם פסוק [25] „טוב לחסות בה' מבטוח באדם" — וואָס פונ'ם לשון „טוב לחסות בה'"

12) ס"פ חוקת.

13) נדרים כב, ב. וראה שמו"ר רפל"ב. ובכ"מ.

14) ירמי' יז, ה.

15) יבמות סא, רע"א.

16) ירמי' שם, ז.

17) ראה טו, יח.

18) עה"פ.

19) כן הובא בכ"מ. ובספרי שלפנינו: יכול בטל. ובילק"ש (עה"פ): יכול כשעומד ובטל כו'.

20) ראה בארוכה דרך חיים בהקדמה. סהמ"צ להצ"צ מצות תגלחת מצורע פ"ב ואילך. קונטרס ומעין מאמר יז ואילך.

21) ראה פסחים סד, ב. זח"א קיא, ב. קיב, ב. וראה ברכות לה, ב: הרבה עשו כו' כרשב"י ולא עלתה בידן.

22) ראה במקומות שצויינו בהערה 20. ובארוכה — ד"ה וידעת תרנ"ז.

23) פרש"י מיכה ה, ו.

24) לקו"ת שמע"צ צ, ד. צא, ב. יהל אור — להצ"צ — לתהלים עה"פ. סד"ה ולא זכר תרפ"ח.

25) תהלים קיח, ח.

מבטוח באדם" איז מובן, אז אויך „בטוח באדם" איז מותר און א דרך בהנהגה, נאר „לחסות בה'" איז בעסער —

אז „בטוח באדם" מיינט אין דעם אדם העליון, בחי' ממלא כל עלמין, וואס מצד מדריגת ממכ"ע דארף זיך א מענטש משתדל זיין אויף צו מאכן א כלי און לבוש אין דרכי הטבע אין וועלכן עס זאל שורה זיין די ברכת ה'[26]; און דעריבער איז „טוב לחסות בה'", בחי' סוכ"ע, וואס מצד דער מדריגה דארף ניט זיין די השתדלות אין דרכי הטבע, נאר „והוא יכלכלך"[27], דער אויבערשטער מאכט אויך די כלי[26].

ד. דער תכלית הכוונה איז ניט אז די הנהגת הטבע זאל בטל ווערן, נאר אדרבה, צו מברר זיין און אויפהויבן די הנהגת הטבע[28], ביז עס זאל זיין גלוי לעין כל אז אויך טבע איז מיוחד מיטן אויבערשטן.

דערפון איז פארשטאנדיק בעניננו, אז דער פשט פון „לא יקוה לאיש" איז ניט אז עס וועט בטל ווערן די הילף פון דעם „איש", נאר אז דעמאלט וועט טבע גופא זיין בתכלית היחוד מיט אלקותו ית', ביז מ'וועט אין דעם זען (ניט עזרת איש, נאר) בלויז עזרת ה':

אין דעם ענין פון „אשר תעשה" קענען זיין צוויי אופנים:

א) כאטש ער ווייס אז טבע מצד עצמו האט ניט קיין מציאות, ס'איז נאר „כגרזן ביד החוצב בו"[22], פונדעסטוועגן, ווי־באלד דער אויבערשטער האט געהייסן עס זאל זיין — „תעשה", מ'זאל מאכן א כלי אין דרך הטבע, פארנעמט טבע ביי אים אן ארט; טאקע ניט מצד טבע אליין — אבער מצד ציווי הקב"ה באקומט טבע א חשיבות אין זיינע אויגן[29].

ב) ער טוט אין טבע נאר ווייל דער אויבערשטער האט אזוי אנגעזאגט, עס פארנעמט אבער ביי אים קיין ארט ניט, ווייל ער זעט אין דעם נאר א מיטל צו אויספירן דעם רצון הבורא[30].

וואס דאס איז דער ביאור[31] אינעם מאמר רז"ל[32] אויפן פסוק[33] „והי' אמונת עתך גו'", אז „אמונת זה סדר זרעים" — „שמאמין בחי העולמים וזורע":

כאטש דאס איז אן ענין טבעי אז בשעת מען זייט איז מצמיח, און ס'איז קיין נפקא מינה ניט ווער ס'איז זורע — צי א איד צי להבדיל א ניט איד, אדער אפילו דאס קומט דורך א קערנדל וואס פאלט אריין אין דער ערד פון זיך אליין (שלא ע"י פעולת אדם) — איז בטבע פון דער ערד להצמיח:

און נאך מער: די טבע איז נקבע געווארן אין דער ערד אין אן אופן, ווי עס שטייט[34], „זרע וקציר גו' לא ישבותו" —

---

26) ראה בכ"ז — תו"ח ויחי ד"ה בן פורת יוסף פי"ג. יהל אור — להצ"צ — לתהלים מ, ה. ד"ה ולא זכר הנ"ל.

27) ל' הכתוב — תהלים נה, כג.

28) ראה לקו"ד ח"ד תשנב, ב ואילך. לקו"ש ח"ה ע' 80. ועוד.

29) ע"ד משנ"ת בלקו"ש ח"ד (ע' 1044) בטענת המרגלים „כביכול אפילו בעה"ב אינו יכול להוציא כליו" — דאף שהנהגת העולם היא „כליו" של הקב"ה, שהוא ית' ה„בעה"ב" על הנהגת העולם, מ"מ, מכיון שרצונו ית' בהנהגת העולם — „אינו יכול להוציא כליו".

30) להעיר מפדר"א רפל"ג: „וכי יצחק זרע דגן ח"ו אלא לקח כו' וזרע צדקה כו'". נתבאר בארוכה בלקו"ש ח"ה ע' 74.

31) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 216. ע' 240.

32) שבת לא, סע"א. תוד"ה אמונת שם (בשם הירושלמי).

33) ישעי' לג, ו.

34) נח ח, כב.

פונדעסטוועגן, נאך דעם אלעמען, באקומט ניט די טבע קיין חשיבות ותפיסת מקום ביי א אידן; און ווען ער איז זורע טוט ער דאס ניט ווייל עפ״י טבע וועט זריעה ברענגען א צמיחה, נאר בלויז ווייל ער איז „מאמין בחי העולמים״ דערפאר „וזורע״.

ה. דער חילוק צווישן די צוויי אויבנגערעדטע הנהגות איז ניט בלויז באופן ובהרגש מדת הבטחון, נאר דער־פון ווערט אויך „נשתלשל״ א חילוק בהנהגה בפועל אין מחשבה דיבור ומעשה:

בשעת דער „אשר תעשה״ איז ביי אים א מציאות פאר זיך, טבע פארנעמט ביי אים אן ארט, דאן זיינען ביי אים דער „תעשה״ און תומ״צ צוויי באזונדערע ענינים. און ווען עס קומט צו א סתירה צווישן תומ״צ און דער התעסקות אין דרכי הטבע

— ולדוגמא: אויב ער וועט מאריך זיין בתפילה — קען ער אנווערן בא־קאנטשאפט בעסקיו וכדומה; אויב ער וועט מהדר זיין אין נתינת צדקה בריבוי — וועט אים אפשר אויספעלן געלט אויף צו אריינלייגן אין געשעפט, וכיו״ב —

איז דאס ביי אים אן ענין פון „ולאום מלאום יאמץ״[35]: אפילו ווען ער איז מוותר אויף דער התעסקות אין די דרכי הטבע (וויסנדיק אז „ברכת ה׳ היא תעשיר״[36] און דרכי הטבע זיינען בלויז א כלי און לבוש צו „ברכת ה׳״) און טוט אין תומ״צ — איז דאס אלץ אין אן אופן פון מלחמה און התגברות אויף דער נפש הבהמית; און עס בלייבט אלעמאל די מעגלעכקייט פון „ולאום מלאום יאמץ״ להיפך, ח״ו — אז דער צד המנגד זאל גובר זיין.

בשעת אבער דער „תעשה״ פאר־נעמט ביי אים קיין ארט ניט, ער טוט עס נאר בכדי צו מקיים זיין דעם רצון הבורא — איז ביי אים דאס גופא אן ענין פון עבודת ה׳: ביי אים איז דער „וכל מעשיך״[37] און „בכל דרכיך״[38] ניט א באזונדערע זאך פון „לשם שמים״[37] און „דעהו״[38], נאר זיי זיינען דורכגעדרונ־גען מיטן „לשם שמים״ און „דעהו״, ביז ס׳איז כולא חד.

און וויבאלד ביי אים איז ניטא קיין מציאות אויסער דעם רצון העליון, איז פארשטאנדיק, אז איין מצוה קען ניט זיין בסתירה צו א צווייטער מצוה, נאר אדרבה: „מצוה גוררת מצוה״[39].

ו. דער חילוק צווישן די צוויי הנהגות הויבט זיך ניט אן אין אן אפע־נעם „פועל ממש״ — אז דער יצה״ר זאל מלכתחילה קומען איינריידן א אידן ער זאל ח״ו עובר זיין אויפן רצון העליון — נאר פון א „חוט השערה״: „היום״ בהתחלה איז דער יצה״ר כלומר׳שט מסכים אז די התעסקות אין דרכי הטבע טאר ניט זיין בסתירה צו קיום התומ״צ, ער איז נאר מדגיש אז תורה גיט אן ארט און א חשיבות צו טבע; אבער „למחר״, סוף־סוף, מאכט ער די דרכי הטבע פאר אן עיקר.

וכפירוש כ״ק מו״ח אדמו״ר[40] אין דעם מאמר חז״ל[41] „כך אומנתו של

35) ל׳ הכתוב — תולדות כה, כג. וראה תניא פי״ג: ואף גם זאת כו׳.

36) משלי י, כב.

37) אבות פ״ב מי״ב.

38) משלי ג, ו.

39) אבות פ״ד מ״ב.

40) ד״ה א״ר אושעיא תרפ״ט פ״ז (סה״מ קונט׳ ח״א לז, א). וראה לקו״ש ח״ג ע׳ 900.

41) שבת קה, ב.

יצה"ר היום אומר לו עשה כך": דער יצה"ר הויבט ניט אָן איינצורײדן אַ אידן ער זאָל טאָן פאַרקערט פון זײן רצון אמתי [42] (און עובר זײן ח"ו אויפן רצון העליון), אדרבה, ער זאָגט אים „עשה כך": ער איז מסכים אַז דער איד זאָל מקיים זײן תומ"צ, איז אים מסביר ווי עס האַלט אויס עפ"י שכל פון נפש הבהמית והיצר; און דורך דעם וואָס ער מישט אַרײן זײן מציאות אין קיום התומ"צ און איז אים מרגיל אַז ער דאַרף אין דעם האָבן זײן (דעם יצה"ר'ס) הסכמה, דער־פירט ער אַז „ולמחר אומר כו' עד שאומר לו עבוד ע"ז".

און דעריבער איז דער וועג צו באַ־וואָרענען זיך כדבעי פון תחבולות היצה"ר, ניט דורך אַן עבודה עפ"י טעם ודעת — ווייל טו"ד גיט אַן אָרט פאַר דער מציאות פון טבע; נאָר דורך ביטול ומסנ"פ צום רצון העליון, למעלה מטו"ד, וואָס דעמאָלט איז בײ אים ניטאָ קיין מציאות אויסער דעם רצון העליון.

[מעין וע"ד דעם חילוק (הנ"ל ס"ג) צווישן „לחסות בה'" און „בטוח באדם":

מצד בחי' „בטוח באדם", ממכ"ע (וואָס דוגמתה בעבודת האדם איז אַן עבודה עפ"י טו"ד), דאַרף זײן די השתדלות אין דרכי הטבע, ווייל לגבי דער מדריגה האָבן זײ אַ תפיסת מקום;

משא"כ מצד „לחסות בהוי'", בחי' סוכ"ע (ובעבודת האדם — ביטול שלמעלה מטו"ד), האָבן דרכי הטבע קיין תפיסת מקום ניט, און דעריבער איז דער סדר — „והוא יכלכלך": עס זײנען טאַקע פאַראַן „כלים", אָבער זײ קומען מלמעלה. ע"ד ווי גערעדט פריער, אַז אויך ווען דער מענטש טוט בדרכי הטבע זײנען זײ בײ אים קיין מציאות ניט, ביז ס'איז ניט שייך זאָגן אַז ס'איז דאָ „עזרת איש", ווייל די דרכי הטבע זײנען חד מיטן אויבערשטן].

און דאָס איז וואָס די הכנה צו דער גאולה איז „לא יקוה לאיש גו'": דעמאָלט וועט מען אינגאַנצן אַראָפּנעמען דעם העלם והסתר פון טבע, ביז מ'וועט זען בעיני בשר ווי טבע גופא איז אלקות; און דעריבער וועט דאַן זײן דער סדר „כטל מאת ה' גו' לא יקוה לאיש ולא ייחל לבני אדם" [ע"ד „והוא יכלכלך"].

ז. עפ"י כהנ"ל וועט מען פאַרשטײן די שייכות פון דער הפטורה צו סיום פ' בלק, וואו עס ווערט דערציילט וועגן דעם חטא פון בעל פעור, און ווי די מסירת נפש [43] פון פינחס האָט דעם חטא מתקן געווען (וכמש"נ [44] „ויכפר על בני ישראל"):

עס איז מבואר אין חסידות [45], אַז דער שורש פון חטא בעל פעור — „שפוערין כו' ומוציאין רעי וזו היא עבודתו" [46] — איז דאָס וואָס מען גיט אַ חשיבות צו תענוגים גשמיים, וואָס זײ זײנען בלויז די פסולת פון דעם תענוג שלמעלה.

ווי קומט עס אַז מ'זאָל מאַכן אַן עיקר פון (תענוגים גשמיים) פסולת? נעמט זיך דאָס דערפון וואָס דרכי הטבע פאַר־נעמען בײ אים אַן אָרט כנ"ל, און דאָס

42) ראה רמב"ם הל' גירושין ספ"ב.

43) שסיכן עצמו להרוג נשיא שבט שמעון אף שנתקבצו כו', ועוד — ועד שהוזקק לכו"כ נסים (ראה תיב"ע, ספרי ותנחומא ס"פ בלק, סנה' פב, ב).

44) פינחס כה, יג.

45) לקו"ת ואתחנן יא, ג. ד"ה ונשב בגיא — סה"מ אתהלך־ליאזנא בסופו. סה"מ תקס"ב ע' פח ואילך. וראה (בהבא לקמן ס"ז־ח) לקו"ש ח"ד ע' 1327 ואילך.

46) פרש"י פרשתנו כה, ג. וראה גם סנהדרין סד, א.

דערפירט אַז ער ווערט ר״ל מושקע אין ענינים גשמיים.

דערמיט איז אויך מובן דער מחז״ל [47] בנוגע הכפרה אויפן חטא בעל פעור, אַז „עד עכשיו לא זז אלא עומד ומכפר עד שיחיו המתים״ — ווייל די טהרה וכפרה בשלימות פון דעם חטא וועט ערשט זיין לעת״ל, ווען ס׳וועט זיין די שלימות הבירור אין טבע און מ׳וועט דערקענען אַז טבע איז מיוחד בתכלית מיט אלקות, ובמילא וועט ניט זיין די אפשריות פון מאַכן אַן עיקר פון ענינים גשמיים.

און דעריבער קומט די כפרה דורך דער מס״נ פון פינחס, אַזאַ מס״נ אויף וועלכער תורה אַליין זאָגט „אין מורין לו״ [48], און אפילו דערפון ווערט פינחס ניט נתפעל און איז זיך מוסר נפש. וואָס דאָס איז אַ מס״נ שלמעלה מטו״ד אפילו דקדושה. און ווי גערעדט פריער, אַז דוקא דורך ביטול למעלה מטו״ד (אפילו פון קדושה) קען מען זיך באַוואָרענען כדבעי ניט מפריד זיין צווישן טבע און אלקות, כאָטש תורה זאָגט „וברכך ה״א בכל אשר תעשה״.

ח. דערמיט איז אויך מובן די שייכות פון ענין הנ״ל צו דער כניסה לאַ״י (וואָס גאָר קרוב צו דעם זמן הכניסה זיינען געווען די מאורעות פון פ׳ בלק, כנ״ל ס״ב):

אין מדבר איז געווען דער מן — אַ הנהגה נסית וואו ס׳איז ניט שייך געווען צו מאַכן אַ טעות אַז מעשה בני אדם קען אין דעם עפּעס אויפטאָן, וכמש״נ [49] „ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר״, און דער מן איז געווען נאָר אויף דעם טאָג, עס האָט געמוזט זיין בטחון גמור, דבר יום ביומו [50], אין השי״ת;

משא״כ נאָך דער כניסה לאַ״י, ווען עס האָט זיך אָנגעהויבן [51] דער סדר עבודה פון „ארץ נושבת״ [52] — האָט מען געדאַרפט פריער באַוואָרענען דעם ענין פון „בעל פעור״, אַז כאָטש עס הויבט זיך אָן אַ סדר עפ״י טבע, דאַרף אויך דעמאָלט זיין „לא יקוה לאיש גו׳״: מ׳זאָל וויסן אַז טבע איז ניט קיין מציאות לעצמה, און אויך דאָן פאָדערט זיך דער זעלבער בטחון אין דעם אויבערשטן, ווי ס׳איז געווען אין מדבר.

ט. דאָס איז אויך די הוראה אין די לעצטע טעג פון זמן הגלות, ווען מען גרייט זיך צו דער כניסה לאַ״י ע״י משיח צדקנו:

כאָטש מ׳שטייט נאָך אין דעם חושך כפול ומכופל [53] פון זמן הגלות, היפך פון אתחלתא דגאולה [54] — און ווי מ׳זעט במוחש — פונדעסטוועגן, וויבאַלד אַלע ענינים פון לעת״ל זיינען „תלוי במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות״ [55]

---

47) ספרי פינחס שם. וראה סנהדרין פב, ב: וראוי׳ כפרה זו כו׳. ועייג״כ תוד״ה מפני — סוטה יד, א.

48) סנהדרין שם, א. רמב״ם הל׳ איסו״ב פי״ב ה״ה. טור אה״ע סט״ז. רמ״א חו״מ סתכ״ה ס״ד.

49) בשלח טז, יח.

50) יל״ש בשלח רמז רנח. ועד״ז יומא עו, א.

51) ובפרט שכבר כבשו ארץ סיחון ועוג. אבל להעיר מפרש״י בשלח שם, לה. לקו״ש ח״ח ע׳ 189.

52) בשלח שם.

53) הלשון „כפול ומכופל״ — כי זה גופא שישנם טועים, ר״ל, ש„שמים חושך לאור״ לומר על מצב של גלות שהוא אתחלתא דגאולה, ה״ז „חושך״ והסתר ב„חושך״ הגלות עצמו. וע״פ פי׳ הבעש״ט (הובא בתוי״י ר״פ בראשית) עה״פ (וילך לא, יח) „ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא״, כי ההסתר עצמו הוא בהסתר, שאין מרגישים אותו — ושמים „ההסתר אסתיר״ לאתחלתא דגאולה!

54) ראה בארוכה לקו״ש ח״ה ע׳ 149 בהערה.

55) תניא רפל״ז.

— ובפרט בדורנו זה ווען מ'מאכט די לעצטע הכנות צו דער גאולה ע"י משיח צדקנו, וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר [56] אַז משיח איז „עומד אחר כתלנו" [57], און נאָך מער: די „כותלי" הגלות ברענען שוין [58] —

דאַרף זיין אַ מעין (עכ"פ) פון דער עבודה פון „לא יקוה לאיש גו'" אין דער עבודה פון כאו"א, אַז דרכי הטבע דאַרפן ניט האָבן קיין חשיבות, און דער בטחון דאַרף זיין נאָר אין דעם אויבערשטן,

און דורך דעם ווערט יעדערער „נגאל" פון דאגות ועניינים המבלבלים — וואָרום בשעת מען טוט אין דעם „בכל אשר תעשה" בלויז צוליב אויספירן דעם רצון העליון, איז מען ניט טרוד אין דעם און ס'איז ניט מבלבל וכו' — אים איז נאָר נוגע אויספירן דעם רצון העליון;

און די גאולה פרטית [59] וואָס ווערט אויפגעטאָן ביי כאו"א, איז אויך די הכנה און כלי צו דער גאולה כללית ע"י משיח צדקנו, ביז צו דעם „יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" [60].

(משיחת ש"פ בלק תשכ"ג)

56) בה„קול קורא" שנדפס ב„הקריאה והקדושה" סיון תש"א (אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ג"ע ע' שסא ואילך).

57) ל' הכתוב — שה"ש ב, ט.

58) ראה מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר — נדפס בהיום יום בתחילתו (ע' 12). וראה גם לקו"ד ח"ג ס"ע 794. ועוד.

59) ראה אגה"ק ס"ד.

60) תמיד בסופה.

חוקת בלק

יב־יג תמוז

א. מ'האָט שוין פיל מאָל גערעדט וועגן דעם מאמר פון של"ה[1], אַז אַלע מועדי השנה, אפילו „מועדי דרבנן", האָבן אַ שייכות צו די פרשיות התורה אין וועלכע זיי זיינען חל. דערפון איז פאַרשטאַנדיק, אַז דער „חג הגאולה"[2] פון י"ב־י"ג תמוז — ווען דער רבי דער שווער איז אינגאַנצן באַפרייט געוואָרן פון זיין מאסר און גלות — האָט אַ שייכות צום תוכן פון די פרשיות חוקת־בלק[3].

און אין דעם גופא זיינען דאָ דריי נקודות: (א) די שייכות צו פ' חוקת, (ב) די שייכות צו פ' בלק, (ג) די שייכות צו ביידע סדרות צוזאַמען, וואָרום — ווי גערעדט פיל מאָל[4] — ווען צוויי סדרות זיינען מחוברות און מ'לייענט זיי צוזאַמען אין איין שבת, איז זייער התחברות אין אַן אופן אַז זיי ווערן איין סדרה (די חלוקת הקריאה איז אויף שבעה קרואים, עס איז דאָ נאָר איין הפטורה, ועוד); ובמילא איז פאַרשטאַנדיק, אַז אין צוגאָב צום באַזונדערן תוכן וואָס איז דאָ אין יעדער סדרה בפני עצמה, איז דאָ אַ תוכן משותף פון ביידע סדרות (וואָס דערפאַר קענען זיי נתחבר ווערן אַלס איין סדרה) — און די שייכות פון חג הגאולה י"ב־י"ג תמוז צו חוקת־בלק איז אויך צו זייער תוכן משותף (ווי ס'איז מודגש אין קביעות שנה זו, וואָס י"ב תמוז איז חל בשבת פ' חוקת־בלק)[5].

ב. דער נאָמען פון דער (ערשטער) סדרה איז „חוקת". דער פשוט'ער טייטש פון „חוקה" איז — אַ ציווי וואָס מען האָט ניט קיין טעם אויף אים, און מ'איז אים מקיים בלויז דערפאַר ווייל „חקה חקקתי גזירה גזרתי"[6] — דאָס איז דער רצון פון דעם אויבערשטן.

דער ענין פון „חוקה" אין עבודת האדם איז די עבודה פון מסירת נפש[7], וואָס איז למעלה מטעם ודעת. וואָרום שכל קען געפינען טעמים צו טאָן אַזעלכע זאַכן וואָס זיינען מוסיף אין מציאות ושלימות האדם, אָבער ניט „להשליך חייו מנגד", ער זאָל ווערן „אויס" מציאות[8]; דערמיט איז מען מבאר[9] פאַרוואָס „לא נאמר ענין המס"נ

1) חלק תושב"כ ר"פ וישב.

2) בלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר (במכתבו — נדפס בסה"מ קונטרסים ח"א רלו, א) — „מועד המועדים". נתבאר בלקו"ש ח"ד ע' 1322.

3) בשנה זו חל י"ג תמוז בפ' פינחס. אבל נוסף לזה שהשחרור הי' ונודע לבעל הגאולה ביב תמוז (וביג תמוז הי' רק האמירה באופן רשמי — כי המשרד הי' סגור ביב תמוז — ראה ספר התולדות אדמו"ר מוהריי"ץ ח"ג ע' 221) גם בשנה זו „מתברך" הוא בכלל משבת (שלפניו —) פ' חו"ב. ובקביעות אחרת — חל בפ' בלק ומתברך משבת פ' חוקת.

4) ראה בארוכה לקמן ע' 1־380 ובהערות שם.

5) ולהעיר, שפרשיות חוקת־בלק מחוברות בהקביעות די"ב תמוז שחל בשבת.

6) תנחומא פרשתנו (חוקת) ג. במדב"ר ריש פרשתנו. ועוד.

7) כפשוטה — נוסף על ש„נפש" פי' (ג"כ) „רצון" וכמש"נ אין נפשי (ירמי' טו, א. הובא בתו"א לו, ב. וראה סה"מ תש"ט ע' 227 בהערה).

8) תו"א צט, ב. לקו"ת ויקרא ד, ג.

9) סה"מ תרנ"ט ע' יג. סה"מ תש"ט ע' 121. וראה שערי אורה ד"ה וקבל היהודים פרק ח.